

ORŁOWY (19) ai

orłowy (19), [**orzłowy**].

Oba o jasne.

sg m N orłowy (5). ◇ f N orłow(a) (1). ◇ G orłow(e)j (2). ◇ [A orzłową.] ◇ n N orłow(e) (4). ◇ L orłowym (4). ◇ pl N subst orłow(e) (1). ◇ G orłowych (1). ◇ A subst orłow(e) (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. orli, Linde XVI – XVII w.

*Przymiotnik od „orzł”: do orła należący, orłowi właściwy, orłowi podobny, orli; aquilinus Mącz, Cn (19): Lifzka [...] Hnet orlętá pochwaćiká: A ku orłowej żáłości/ Podruzgáá w wzyftkich kości. BierEz H3; Mozg Orłowy á żółć z miodem iarzącym zmieszany/ iańność wzroku przywraca FalZioł IV 17b; aby fie iaycza barzo nie zagrzały w gniazdzie Orłowym. FalZioł IV 48c, IV 17b [2 r.]; a wfyftko ćiało Orłowe [omne corpus aquilae] zápaáło fie Leop 4.Esdr 12/3, *2v [2 r.]; BibRadz 4.Esdr 12/3; BielKron 339v; Aquilinus, Orłowy, Ut, Aquilinus nasus. Długi záłomiony nos. Mącz 13c; Clangor aquilae, Orłowy skrek. Mącz 55c, 141d; A (było) czworo oblicze v iednego/ oblicze iedno/ oblicze cheruwá/ á oblicze wtore oblicze człowiecze/ á trzecie oblicze/ oblicze lwowe/ á czwarte oblicze orłowe [facies aquilae] BudBib Ez 10/14, 4.Esdr 11/23; że ze trzech rzeczy trudnych ku poznaniu: to iest/ drogi Orłowej ná niebiofách [viam aquilae in caelis PolAnt Prov 30/18]: drogi Wężowej ná fkále Drogi Okrętowej ná morzu: natrudniey poznác drogę Młodzieńcá z Almą CzechRozm 130v.*

W charakterystycznych połączeniach: orłowe(-y, -a) gniazdo (3), mozg, nogi, skrek, żółć, [w tekstach bibl.:] ciało (3), oblicze (2), skrzydła.

Przysłowia: Bo ná Orłowym gniazdzie zorleie y fowá/ Choć nocne obyczáie y rogáta głowá. KlonWor 56.

bibl. [Ps 102/5] [Młodość twoje zwiefely/ Iák Orzłową znowy Krofej L5.]

Zestawienie: »orłowy kamień« = prawdopodobnie kryształ górski; lapis aquilae (Rost) [szyk 1:1] (2): (nagł) Aquille lapis. Capitulum. 7. (–) ORłowy kamień. Ten kamień podobny iest Kafzítanie/ á kiedy nim zachwieie/ tedy w nim kamień drugi w pořzodku kołacze, á ten kamień rzeczon iest orłowy/ bo gdy orlicza chce iaycza znieć: ten Kamień łamiecz przynofi z Indiiey FalZioł IV 48b.

Cf ORLI, ORŁOWATY